

Præstens datter i Taubenhain

J. B. Nordby – trolig etter Marie Nittebergskleven i Skedsmo

Visa har levd et liv som skillingsvise m.m.

Opprinnelig er den et dikt fra slutten av 1700-tallet av den tyske dikteren Gottfried August Bürger:
"Des Pfarrers Tochter von Taubenhain"

I Præstens Have i Taubenhain,
I Lysthuset høres det spøge;
Det hvisker og stønner saa ængstelig,
Det rasler og flagrer og værger sig
Som Duer, der jages af Høge.

Der knitrer en Flamme ved mosgroet Dam,
Den svæver og sitrer urolig; -
Der findes en Plet, hvorpaa Græs ej groer,
ej Regn den befrugter, kun Nøgenhed boer
Paa Stedet – der er ingen Bolig.

Den Præstedatter i Taubenhain,
Uskyldig hun var som en Due,
Og dejlig og venlig som Foraarets Tid,
De Friere drog til den Pige saa blid,
Og bejlede i hendes Stue

I Tabenhaus Prestegaardshave
hver nat i Løvhytten hørtes en Spøgen,
Det stønner og puster saa engstelig.
Det rasler og flagrer og vegrer sig
som gribende Duer mod Høgen.

Nær Landsbyen kneiser fra Høiden et slot,
som stolt over Dalen mon skue.
Det pruger? Det herligste, fuldeste Maal,
Dets Mur er af Sølv, dets Tag er av Staal,
dets Vinduer som Pranspeile? Lue.

Men Prestens datter i Tabenhaus
var ung og munter isinde
Var skjøn, som Duen uskyldig og from
Saa mangen rig Frier til Tabenhaus kom,
Og ønsket Rosette? Til Kvinde.

Der svæved? En Junker fra Falkenstein
I vild og stormende Klæder,
Men Jomfruens Blik stod til Slottets pragt
Og Hjertet til Junkeren selv, naar paa jagt
Han rider i glinsende? Klæder.

Han skriver til hende paa Silkepapir
Et Brev med forgyllende Kanter.
Han satte sitt Billede saa bleik? Og saa huld,
Indlagt i et Hjerte af Perler og Gull
? ? en Ring af Diamanter.

Lad frierne komme til hest og til fods
Men send med Kuriren tilbage.
For god du, Rosette, for dem du jo er,
Den modigste Ridder, han holder? Dig værd
Som lever de herligste dage.

Jeg har et Par Ord, jeg vil tale med dig,
Det maa jeg dig endelig sige
Og endelig (indelig?) høre din Mening om dem
Ved Midnat er jeg ikke langt fra dit Hjem
O, frygt ei, du huldeste Pige!

Om Aftenen du hører paa Fuglenes Sang
Bag Haven i blomstrende Enge
Og naar du da hører ved Midnattes Stund
En Nattergal fløite, som kalder sin Hun,
O! lad mig ei vente for længe!

Han kommer indhyllet fra Isse til Fod,
Han kommer ved Midnattes Stunde
Med Sverd udi Belte og Stav Udi Haand
Han sniger sig ind som en svevende Aand,
Og stiller med ?????

Saa gik han, hvor Hjertet? Og Stevnet var sad
Bag Haven i blomstrende Enge
Sin Nattergalsfløite, sin Røst har opslot
Den lyttende Pige straks Tegnet forstod,
Men ak! Hun ei tøvede længe.

Troskyldig i Hjertet med smigrende Ord
Han vidste? Ret snarlig at fange
Af Kjærlighed alt, hvad de haabe vil tro
Han prøvde atter at dysse i ro
Undseligheds Ængstelser bange.

Med alt det var helligt, han svor hende Tro
Ved Gud og ved ridderlig ære,
Og alt, hvad hun bad og hun vægrede sig,
Han svor hende dyrt og høitidelig
det skal dig ei angre, du kjære.

Han trak hende trygt til en Løvhytte mørk
Paa Kjærligheds Vælde? Hun segnet

Nu høsten og Blomstrene visner paa Eng,
??? sit Tempel tillukker,
Er pigen saa stille og sørgmodig i Sind,
Og Rosen blir Sne paa de blegeste Kind,
Og Øinene falmer sine Lukker.

Som skillingsvise:

I Topenhaugs Præstegaards Have
Hver nat i Løvhytten høres en Spøgen
Det pusler og stønner
saa ængstelig det rasler det fløgre
og vægrer sig som gribende Duer om Høgen.

Ved Haveparken den flamme rød
saa sørgelig glimter bæver,
der er en plet hvor ei Gresstraaet groer
som duggen ei væder og Regnen ei toer
hvor Vinden saa undelig svever.

Og Præstens datter i Tobenhaus
var ung og Munter i Sinde
var skjøn som duen uskyldig
og frem saa mang en frier til Tobenhaus kom,
og ønsket Rosette til Quinde.

Nu Høsten den kom og du isende Vind
For trist over stivnede Bølger.
Hun bliver smekker om Midjen for bred og for land
Og Barmen for yppig og kjolen for trang,
Ei længere saa kunde hun dølgje.

Men Presten, en sindig og haardthjertet Mand,
udbrød med en skjælvende Tunge:
«Og tænker du alt paa en Vugge nu,
Vig, Skjøge, da fra mig, til du
Har faaet dig en Mand til din Unge.

Han tager fat i det bævende? flagrende Haar
Med rystende Næver han griker?;

Nær Landsbyen kneiser paa Høien
et Næt saa slet over dalen
det skrieer, det ynker med huldeste Maal
Dens Mure som sølv dens tag som Staal
Dens Vinduer som brendspeiler luer.

Der sverver en Junker af Falkensten
i vilde og stormende gleder,
men Jomfruens blik staar til slottets Prakt
og hjertet til Junkeren Seele naar paa Jakt
han rider i glimande Gleder.

Han skriver til hende paa Silkepapir,
et brev med forgyllede Kanter.
Og sender sit Billed saa blid og saa huld
Inlagt et Hjerte med Perler og Guld,
derhos en ring med Diamanter.

Lad Frieren komme til Hest og til fods
men vende med kurven tilbage,
For god o Rosette til den du jo er,
den Mægtigste ridder jeg holder dig værd
Som lever de herligste dage.

Jeg har et par Ord jeg vil tale med dig,
dem maa jeg dig endelig sige
og endelig høre din mening om Dem,
Ved midnat er jeg ikke langt fra dit hjem,
ei frygt o du huldeste Pige.

I Aften du hører til Fuglenes Sang
bag Haven i Blomstrende enge,
og naar du hører ved Midnattens stund,
en Nattergals fløite som kalder sin hund,
Da lad mig ei vente forlænge.

Han kommer indhyllt fra Isse til fod,
han kommer ved Midnatstunden
med Sværd udi Beltet med stav udi haand
han sniger sig ind som en svævende Aand,
og stiller med Brød stanser Hunden.

Og da han var kommen hvor Stevnet var sat,
bag Haven i Blomsterende Enge ,
med Nattergalsfløite sin Røst han oplod
den lyttende Pige som Tegnet forstod,
men ak hun ei tøvede længe.

Troskyldige Hjerter med svingende Ord,
han viskte ret foreedige Sange
ak Kjærlighed let hvad den haaber vil froe
og prøved alt for at dysse i Roe
Usedeligheds Ængstelser bange.

Ved alt , der var helligt han svor hende troe,
Ved Gud og ved Riddelig Ære,
Og alt som hun tag og vægrede sig
Han svor hende dyrt og Høitidelig
Det skal dig ei Angre du kjære.

Han tog hende stilt til en Løvhytte mørk,
for Kjærligheds Vælde hun bleknede,
høit bankede Hjerter i svulmende barm
for Vellystens Vaande saa Brændende Varm
Uskyldigheds Lillien bleknede .

Ved Høst de blomsterne visnet paa Eng,
og Flore sit tempel Tillukkes,
blev Pigen saa stil og sørgmodig i sind
og Rosen blev snee paa den bleknende kind,
og Øiets flammer sig slukked.

Da Vinteren kom og den usunde Vind
foer ovild over Stormende Bølge,
blev smekra Midjo for bred og for lang,
og Barmen for hyppig og Kjolen for trang
ei lengre hun kunde det dølgge.

Men præsten en hidsig og Haardhjertet mand
utbrød med skjeldende Tunge
Hvad tænker du alt paa en Vugge
nu Viig Skjøge fra mine Øine
til du har faaet dig en Mand til din Unge.

Tar fat i den bevendes flagrende Haar,
Med rystende Næver han griber,
Med sviende slag af knudret Rør,
Den fine jusine hud han af strøg,
harme og blodige striber.

Han kaster hende ud i den sludfulde Qval
I Muldet den arme Rosette
Barfod uden skjerm i den usunde Vind
Til Falkensten der med revnende Tein
sin Kjærest sin nød at berette.

Over mig et du mig til Moder har gjort,
Førend du gjort mig til Mage,
See her mine blodige Lemmer see her nu
Smerter og Haan det belønning var
Som gives et elskede hjerte.

Og Taarequalt kaster hun sig til hans Barm
Og hulkende stammer sin Klage,
Ved dig er jeg fallen i jammer og Spot
Saa gjør nu det Gode du loved mig godt,
Giv mig min øre tilbage.

Ei lille han sagde det gjør mig ret Ondt,
men det skal vi hevne paa præsten,
Slaa dig for det første til Roe her hos mig,
Selv vil jeg dig pleie omhyggelig,
Saa tales vi siden om resten.

Nei her er ei Ophold trøst eller Roe,
Det gir mig ei Øren tilbage,
Har du engang svoret mig troskab som brud
Saa kom med og vidne for præst og for Gud
ved Aleret din Ed gjentage.

Det haver jeg aldrig ment lille nar,
hvor kan du da saadant begjære,
Thi jeg er oprunden af Adeligt Blod,
og tog jeg en kone af borgeligt Blod,
min stamme jeg maatte vanære.

Jeg holder hvad jeg dig lovet lille Nar,
Min Kjærest skal du alltid være,
Men hvis du vil have min Jæger til mand,
Jeg giver deg klækkelig Medgift paa Stand ,
Saa kan vi det videre drive.

Skamløse foræder hvad byder du mig,
Dig himlens forbandelse ramme,
Vandre saa vil dit adlige blod,
Elendige ved jeg engang var dig god nok,
For din vanhellige flamme.

Saa gaa hen og tag ig en Adelig Brud,
men blodet sig redsomt skal vende ,
Gud skuer og hører og dømmer os vel,
og engang skal kanske den uslæste Træl
din fornemme Ektestand skjende.

Da Niding føl hved uoprettelig tab,
Af øre og lykke betyder
Da knus i mod Muren din Pandebrask,
Synk hen i Helvedes Qual
Hvor Helvedes Trændquedsel lyder.

Da aabned hun Døren og styrte sig ud,
Uveir og Natterlig mørke, og faer afsted
Over stub og Stein, over torne og is med
de blodige ben, med Afsindigheds
fortvivledes Styrke.

Fra Høien hvor Steilen og Kjulet stod
Gaar Klyngende saare bedrøvet ,
et Gjenferd hvær nat over flyktende Vei,
vil slukke falammen men kan det ei,
og stønner og rasler i Løvet.